

nova Delavska enotnost

številka 16 / letnik 62 / Ljubljana, 24. april 2003

Glasilo

Zveze Svobodnih Sindikatov Slovenije

S socialnim sporazumom zmanjšati razlike med ljudmi

Socialni sporazum, veljal bo skoraj tri leta, smo socialni partnerji podpisali z namenom, da ga tudi uresničimo. Čeprav sporazum ni zakon, je vanj vgrajenih veliko konkretnih obveznosti vsakega od partnerjev.

Za Svobodne sindikate je verjetno največji dosežek to, da bodo nekateri novi pomembni predpisi lahko prišli v parlament le s soglasjem socialnih partnerjev. Gre zlasti za zakon o dohodnini in reformo zdravstvenega zavarovanja. Takšna vsebina socialnega sporazuma nam omogoča, da bo nova ureditev upoštevala interese zaposlenih, tudi najslabše plačanih. S takšnim dosežkom se ne morejo pohvaliti niti sindikati v razvitih evropskih državah.

Podpisi socialnega sporazuma v evropskih državah so praviloma povzročili pozitivne premike pri gospodarjenju in uveljavljanju socialne podobe posamezne države. Ni razloga, da bi pri nas ne bilo podobno. Dobro je, da smo sporazum podpisali pred vstopom v Evropsko unijo, saj bo zaradi tega prišlo do številnih problemov v nekaterih dejavnostih in posameznih podjetjih. Sporazum daje podlage, da bomo morebitne probleme reševali v duhu socialnega partnerstva.

Slovenija je na prelomnici, ki kar kliče po nekaterih spremembah. Mislim na nujnost zmanjševanja razlik med ljudmi, ki so posledica tega, da so posamezniki ostali brez dela. V slabem položaju so tudi številni delavci v neperspektivnih predelovalnih tovarnah. Mogoče je še huje, da se povečujejo tudi razlike glede možnosti za izobraževanje, dosegljivost zdravstvenih storitev, uživanje kulturnih pridobitev.

Svobodni sindikati si bomo prizadevali, da se morebitne težave pri vstopanju v Evropsko unijo ne bi reševale na plečih zaposlenih, z zniževanjem njihovih plač. Razvada nekaterih, da je treba varčevati pri stroških dela, torej pri delavcih, mora zgubiti domovinsko pravico.

1. maj 2003

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

TUDI MI

bi radi živeli

DOSTOJNO

življenje

Prepričan sem, da moramo rešitve za izboljšanje življenja iskati zlasti v uporabi znanja, boljši organizaciji dela in posodabljanju tehnologije, uvajanju novih blagovnih znamk. Čeprav je vse to bolj v domeni menedžerjev, morajo tudi zaposleni pridobivati nova znanja, saj sicer ne bodo uspešni na modernih delovnih mestih.

Vsem želim prijetno praznovanje 1. maja, praznika dela.

Mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

Pred nami sta dva praznika, 27. april, dan upora, in 1. maj, praznik dela. Bralcem želimo prijetno praznovanje.

Uredništvo

Socialni sporazum podpisan

Za socialni mir bo treba narediti še veliko

Predstavniki socialnih partnerjev so v torek, 21. aprila, slovesno podpisali socialni sporazum za obdobje 2003–2005.

S sindikalne strani so sporazum podpisali predstavniki sindikalnih central: Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, Pergama, Konfederacije 90, Neodvisnosti, Alternative, Solidarnosti in NSS, z delodajalske pa Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje delodajalcev Slovenije, Združenje malih delodajalcev obrtnih dejavnosti in Obrtna zbornica Slovenije. Sporazum sta sopolpisala tudi predstavnika Policijskega sindikata Slovenije in Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije.

Minister za delo, družino in socialne zadeve **Vlado Dimovski** je sporazum podpisal v imenu vlade. Uvodoma je dejal, da so se socialni partnerji s sporazumom zavezali za uravnotežen socialni in ekonomski razvoj slovenske družbe in si naložili vrsto nalog in skupno odgovornost za njegovo uresničitev. Po njegovih besedah je prav, da socialni partnerji sooblikujejo različne politike, od gospodarskega in socialnega razvoja ter pravne varnosti. To je po njegovem mnenju še pomembnejše sedaj, ko stopamo v Evropsko unijo. Sporazum je narejen po vzoru socialnih sporazumov držav članic EU, ki so jih prej proučili. Po ministrovih besedah so nerešena še nekatera vprašanja, ki

Trije predstavniki partnerjev so si po podpisu segli v roke.

Sporazum so za sindikate podpisali Dušan Semolič, Dušan Rebolj, Boris Mazalin, Drago Lombar in Branko Krznarič.

jih bodo socialni partnerji še naprej usklajevali v okviru ekonomsko-socialnega sveta.

Predsednik GZS **Jožko Čuk** je poudaril pomen socialnega mira za vstop v EU. Uravnotežen socialno ekonomski razvoj na vseh področjih pomeni za gospodarstvo izboljšanje konkurenčnosti in inovativnosti. Socialni partnerji bi si morali prizadevati in z novim miselnim pristopom tudi doseči, da bi Slovenija do leta

2010 postala ena od desetih najuspešnejših članic EU. Večjo blaginjo in razvoj pa bi lahko naša država dosegla z višjo produktivnostjo, socialno vključenostjo in polno zaposlenostjo, je še dejal Čuk.

Miroslav Klun, predsednik Obrtnice Slovenije, je poudaril pomen sporazuma pri razvijanju miselnosti o nujnosti skupnih prizadevanj za uspehe podjetij. To je zlasti pomembno pri malih delodajalcih, ki morajo biti do svojih zaposlenih še posebno občutljivi in ustvariti v podjetjih vzdušje povezanosti.

Dušan Rebolj, predsednik Pergama, je bil bolj kritičen in pričakuje zaplete pri še nerešenih vprašanjih zdravstvene reforme in plačne politike. Zlasti glede plač bo potrebno še veliko usklajevanj, kajti sporazum pušča tu še veliko prostora, iz teh pogajanj pa se bo postopoma umaknila tudi vlada.

Tudi predsednik Konfederacije 90 **Boris Mazalin** je prepričan, da trenja med socialnimi partnerji še bodo, zlasti pa se bodo pokazala po vstopu v EU. Podobnega mnenja je tudi **Drago Lombar**, predsednik Konfederacije novih sindikatov Neodvisnost, ki je dejal, da so zaradi odprtih vprašanj sporazum podpisali z zadržkom.

Besede Dušana Semoliča objavljamo na 1. strani.

M. M.

V socialnem sporazumu piše:

Socialni sporazum vsebuje ukrepe in aktivnosti socialnih partnerjev na najpomembnejših področjih njihovega delovanja. S podpisom se vlada, organizacije delodajalcev in sindikati (partnerji) zavezujejo, da bodo svoje ravnanje usmerili v uresničevanje sprejetega sporazuma.

Partnerji soglašajo, da je temeljni cilj razvoja trajnostno povečanje blaginje vseh prebivalcev in tudi pravne varnosti.

Glavna razvojna naloga je izboljšanje konkurenčne sposobnosti.

Socialni razvoj mora zagotoviti trdno socialno varnost in omogočiti socialno vključenost.

Ob vključitvi v Evropsko unijo je treba ohraniti doseženo raven socialne varnosti, samobitnost in kulturo ter možnost vplivanja na razvoj.

Stabilne gospodarske razmere pomenijo poleg umirjene rasti cen tudi urejena davčna zakonodaja, javnofinančna politika in finančna disciplina.

Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb bo vsakega davčnega zavezanca v največji meri obremenil skladno z njegovo gospodarsko močjo in preprečil beg kapitala v tujino.

Zakon o dohodnini bo pripravljen leta 2003 in bo povečal davčno osnovo za vse zavezanke, razbremenil pa bo tiste v nižjih dohodkovnih razredih. Po tem zakonu naj bi bile odpravnine zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi po zakonu o delovnih razmerjih neobdavčene že v letu 2004. V prihodnjih letih bo po tem zakonu zagotovljeno postopno dvigovanje nebdavčenega dohodka do ravni minimalne plače. Socialni partnerji bodo letos proučili možnost izjemnega znižanja davčnih obveznosti za osebe v najnižjih dohodkovnih razredih.

Temeljna izhodišča zakona o dohodnini bodo sprejeta ob soglasju socialnih partnerjev.

Zakon o davku na nepremičnine bo nadomestil dajatve na premoženje in nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča.

Partnerji bodo proučili možnost odprave davka na izplačane plače. Prag obdavčitve se bo v letu 2005 povečal na 150.000 tolarjev.

Partnerji se strinjajo s pospešeno pripravo zakona o udeležbi zaposlenih pri dobičku.

Zakon o kolektivnih pogodbah bo za obravnavo v državnem zboru pripravljen najkasneje septembra letos. Zakon bo sprejel le, če bodo socialni partnerji soglašali o ključnih vprašanjih.

Partnerji bodo vodili takšno politiko plač, da bo čim bolj prispevala k zniževanju inflacije.

Minimalna plača bo še naprej najnižji znesek, ki ga lahko delo-

Socialni sporazum vsebuje tudi usmeritve SDPZ

Socialni sporazum za obdobje 2003–2005 je pomemben dokument za razvoj socialnega dialoga tudi v posameznih dejavnostih.

Poleg opredelitev o davčni politiki, zdravstveni reformi, konkurenčnosti in pravni varnosti nam je uspelo v socialni sporazum zapisati še dve nalogi, posebej pomembni za razvoj prometa in zvez.

Prva je širitev socialnega dialoga v dejavnostih. SDPZ je pred časom že podpisal pravila delovanja ekonomskosocialnega odbora na področju poštnih in telekomunikacijskih storitev. Drugo področje je naše sodelovanje pri privatizaciji državnega premoženja. V drugi točki socialnega sporazuma z naslovom Konkurenčnost in prestrukturiranje slovenskega gospodarstva in regij piše:

“Vlada bo pri vodenju postopkov nadaljnje privatizacije podjetij v lasti države upoštevala socialni dialog in sodelovanje vseh partnerjev ter z ustreznimi sistemskimi rešitvami zagotovila pravne možnosti za notranji odkup.”

Na podlagi te usmeritve sindikati lahko sprožili aktivnosti za ohranjanje in širitev notranjega lastništva. To možnost bomo izkoristili in upamo, da bodo naša pričakovanja tudi uresničena.

Cvetka Gliha, sekretarka SDPZ

dajalec plača delavcu za poln delovni čas. O minimalni plači bodo partnerji pripravili poseben zakon.

Ključ za določanje plač so kolektivne pogodbe. Partnerji pa bodo s socialnim sporazumom in dogovorom o politiki plač določali skupne usmeritve.

Partnerji se strinjajo, da morajo plače realno rasti skladno z doseženimi rezultati, novoustanovljeno vrednost je treba deliti tudi med zaposlene. Realna rast bruto plač mora za odstotek zaostajati za rastjo produktivnosti.

Regres za letni dopust v 2003 znaša najmanj 132.170 tolarjev in največ 70 odstotkov povprečne plače v Republiki Sloveniji. Regres se bo prihodnja leta povečeval toliko kot rast cen življenjskih potrebščin brez tobaka in alkohola.

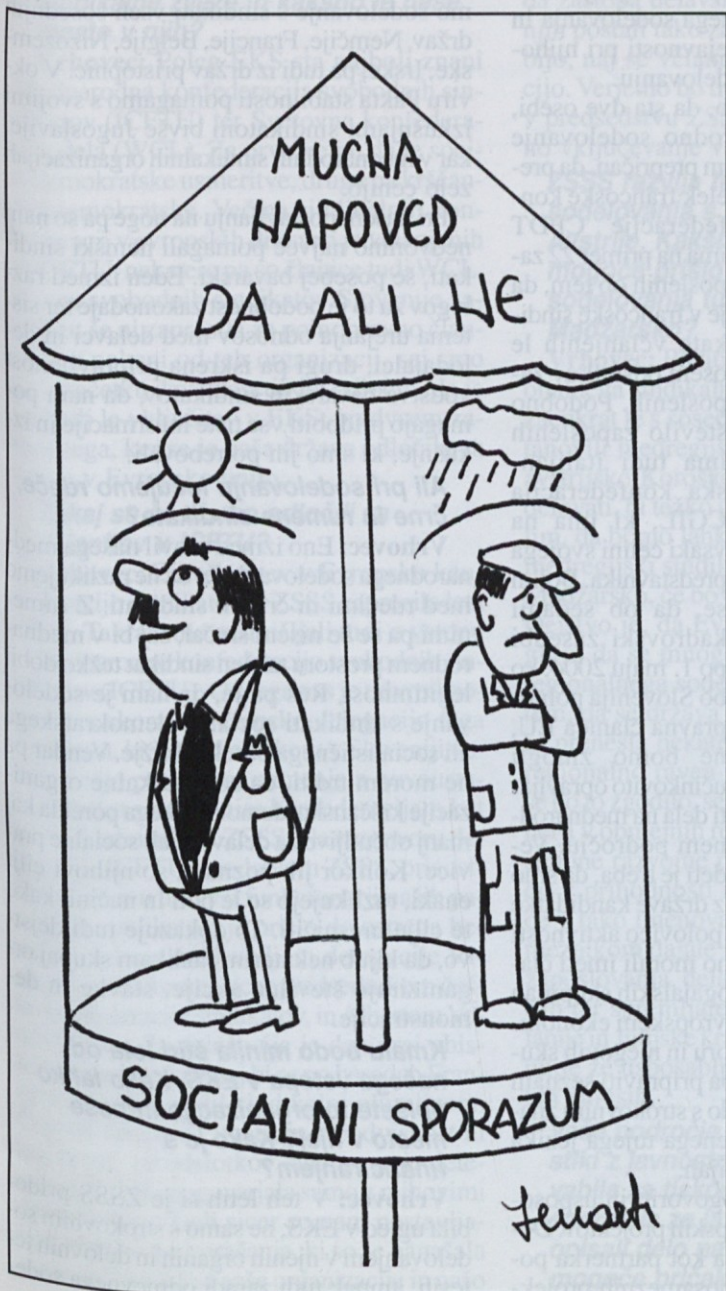
O plačah v javnem sektorju se bo treba še pogajati

Projektna skupina za sistem plač v javnem sektorju je prejšnji teden obravnavala sindikalna stališča o dopolnitvi zakona o sistemu plač v javnem sektorju in predlog tarifnega dela kolektivne pogodbe za javni sektor.

Projektna skupina bo sindikatom javnega sektorja poslala nov predlog dopolnitev zakona o sistemu plač v javnem sektorju. Predlogu bo priložila tudi celovit predlog makroekonomskih ukrepov, kot ga bo pripravil minister za finance. Usklajevanje med predstavniki vlade in reprezentativnimi sindikati se bo na tej podlagi lahko nadaljevalo. Ali bo uspešnejše kot dosedaj, je odvisno zlasti od finančnega ministra. Težko si je predstavljati, da bi sindikati že dosežene pravice v korist članstva odstopili v zameno za nejasne cilje reševanja javnih financ.

Pogajalci so prejšnji teden obravnavali tudi poglavje o delovni uspešnosti. Ker sindikati z novimi predlogi vlade niso zadovoljni, jih bo vlada do prihodnjih pogajanj dodatno utemeljila.

F. K.

Pogovor s Pavletom Vrhovcem, izvršnim sekretarjem ZSSS

Časi sindikalnega mednarodnega turizma so preteklost

Naš sogovornik je nekakšen zunanji minister ZSSS, odgovoren je tudi za informiranje. Z njim smo se zato pogovarjali o mednarodnih sindikalnih razmerah in mestu slovenskih sindikatov v njih. Iz njegovih odgovorov izhaja, da bo to področje dela po vstopu v Evropsko unijo še pomembnejše. Govorili smo tudi o odnosih z javnostmi in obveščanju v Svobodnih sindikatih, tudi o Delavski enotnosti.

Že drugi mandat ste izvoljeni za izvršnega sekretarja. Katere naloge so vam v prvem mandatu vzele največ časa? So bile to naloge "zunanjega ministra", kot se zdi nam opazovalcem? Se je po 4. kongresu kaj spremenilo?

Vrhovec: Mednarodno sodelovanje mi je res vzelo največ časa, čeprav se držim načela našega predsednika, da je treba najprej stvari postoriti doma. Odgovarjati je bilo treba na številne vprašalnike, sodelovati pri organizaciji študijskih obiskov sindikalistov iz različnih držav pri nas, pripravljati

jih imela kot izvršna sekretarja, je bilo razvidno, da se naloge ne prekrivajo. Ona se je ukvarjala z vsem, kar je bilo povezano z vstopom v Evropsko unijo, sam pa sem pokrival tiste naloge v okviru Evropske konfederacije sindikatov (EKS), ki niso bile povezane z EU, pomagal pri razvijanju dvostranskega in regionalnega sodelovanja in pomagal sindikatom dejavnosti pri njihovem mednarodnem sodelovanju.

Nekateri sicer mislijo, da sta dve osebi, odgovorni za mednarodno sodelovanje ZSSS, preveč, sam pa sem prepričan, da premalo. Mednarodni oddelek francoske kon-

federacije CFDT ima na primer 22 zaposlenih ob tem, da je v francoske sindikate včlanjenih le osem odstotkov zaposlenih. Podobno število zaposlenih ima tudi italijanska konfederacija CGIL, ki ima na vsaki celini svojega predstavnika. Bojim se, da ob sedANJI kadrovske zasledbi po 1. maju 2004, ko bo Slovenija polnopravna članica EU, ne bomo zmogli učinkovito opravljati dela na mednarodnem področju. Vedeti je treba, da smo

bili doslej kot sindikati iz države kandidatke vključeni le v približno polovico aktivnosti EKS, po vstopu pa bomo morali imeti članke v vseh delovnih in pogajalskih skupinah EKS, aktivni bomo v Evropskem ekonomskem in socialnem odboru in njegovih skupinah itd. Nujno bo treba pripraviti seznam članov ZSSS, ki nas bodo s strokovnim znanjem in znanjem vsaj enega tujega jezika zastopali v teh institucijah.

Nujno se bo treba dogovoriti in usposobiti tudi za vodenje evropskih projektov. Doslej je naša organizacija kot partnerka pobirala le drobtinice iz posameznih projek-

tov, po vstopu v Evropsko unijo pa bomo lahko nosilci projektov sami in bomo zato lahko dobili tudi več denarja, namenjenega projektom.

Vaše področje je tudi bilateralno sodelovanje. S kom vse sodelujemo, kako se sodelovanje razvija? Kaj lahko rečete za sodelovanje s sindikati držav na ozemlju nekdanje Jugoslavije? Kako bi opisali vlogo nemških (bavarskih) sindikatov pri našem postavljanju na noge?

Vrhovec: Čeprav danes ni več toliko medsebojnih obiskov, se ohranja vsebinsko sodelovanje. Pomembno je, da vzdržuješ stike s kolegi v tujini, saj jih lahko v vsakem trenutku zaprosiš za informacijo, kako je določena zadeva urejena pri njih. Ohranjam sodelovanje s sindikati vseh sosednjih držav, Nemčije, Francije, Belgije, Nizozemske, Irske, pa tudi iz držav pristopnic. V okviru Pakta stabilnosti pomagamo s svojimi izkušnjami sindikatom bivše Jugoslavije, kar v mednarodnih sindikalnih organizacijah zelo cenijo.

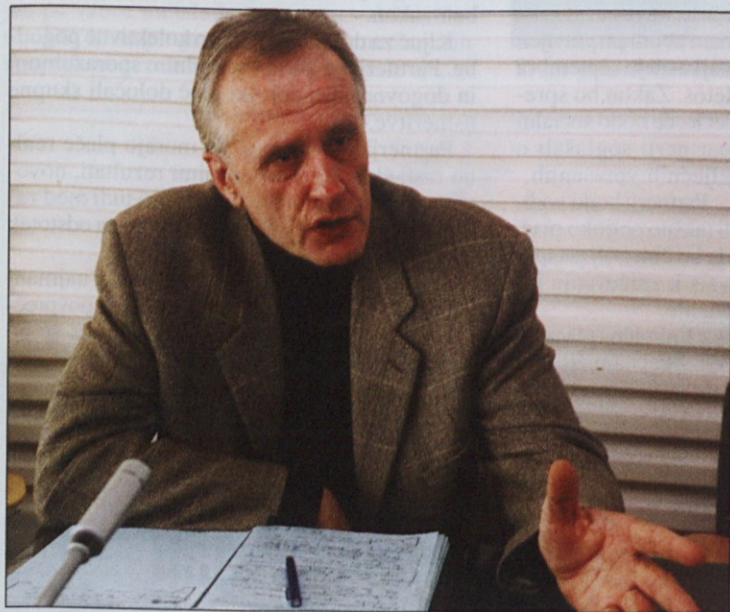
Pri našem postavljanju na noge pa so nam nedvomno največ pomagali nemški sindikati, še posebej bavarski. Eden izmed razlogov za to je podobnost zakonodaje ter sistema urejanja odnosov med delavci in delodajalci, drugi pa iskrena pripravljenost vodstva bavarskih sindikatov, da nam pomagajo pridobiti vse tiste informacije in izkušnje, ki smo jih potrebovali.

Ali pri sodelovanju ločujemo rdeče, črne in rumene sindikate?

Vrhovec: Eno izmed pravil našega mednarodnega sodelovanja je, da ne razlikujemo med rdečimi in črnimi sindikati. Z rumenimi pa se še nisem srečal, saj bi v mednarodnem prostoru takšen sindikat težko dobil legitimnost. Res pa je, da nam je sodelovanje s sindikati socialno-demokratskega ali socialističnega porekla bližje. Vendar pa ne morem trditi, da so sindikalne organizacije krščansko-demokratskega porekla kaj manj občutljive za delavske ali socialne pravice. Kolikor jih poznam, so njihovi cilji enaki, razlikujejo se le poti in načini, kako te cilje uresničiti. To dokazuje tudi dejstvo, da kljub nekaterim razlikam skupaj organizirajo številne akcije, stavke in demonstracije.

Kmalu bodo minila štiri leta od našega vstopa v EKS. Kako lahko opišete to organizacijo in naše mesto v njej? Kako je s financiranjem?

Vrhovec: V teh letih si je ZSSS pridobila ugled v EKS, ne samo s strokovnim sodelovanjem v njenih organih in delovnih telesih, ampak tudi zaradi odmevnega sode-

različne dokumente, pridobivati informacije in podobno. Precej časa mi je vzelo tudi prevajanje dokumentov in gradiv, potrebno pa se je bilo tudi pripraviti za razprave v tujini, saj so minili časi sindikalnega turizma in se od nas pričakuje aktivna udeležba na sestankih. Takšen ritem ostaja tudi po zadnjem kongresu.

Kako bi lahko razmejili svoje naloge od nalog izvršne sekretarke Metke Roksandić?

Vrhovec: V preteklem mandatu ni bilo nobenih težav pri razmejitvi nalog med menoj in Metko. Že iz opisa področij, ki sva

lovanja naših članov na različnih protestnih manifestacijah, ko smo dokazali, da znamo biti solidarni z evropskim sindikalnim gibanjem. EKS je danes močan in ugleden socialni partner na evropski ravni, brez katerega ni socialnega dialoga. Nam in tudi drugim sindikatom iz držav pristopnic je veliko pomagala, da smo lahko pridobili informacije in se učili o Evropski uniji in ni zatajila, ko nam je bilo treba solidarnostno pomagati pri reševanju domačih problemov.

Sindikati, včlanjeni v EKS, prispevajo denar zanjo v odvisnosti od števila svojega članstva. Mi sedaj plačujemo le četrtno članarine, ki jo plačujejo sindikati iz držav članic Evropske unije. Po vstopu se bo članarina vsako leto zviševala za določen odstotek, tako se bi v nekaj letih približala članarini, ki jo plačujejo sindikati članic Evropske unije. Končno odločitev o tem bo sprejel kongres EKS prihodnji mesec v Pragi.

Katere so druge mednarodne sindikalne zveze in kakšno je naše mesto v njih?

Vrhovec: Poleg EKS sta najbolj znani Mednarodna konfederacija svobodnih sindikatov (ICFTU) ter Svetovna konfederacija dela (WCL). Za prvo velja, da je socialdemokratske usmeritve, druga pa krščanskodemokratske. Večina sindikalnih konfederacij v evropskih državah je včlanjenih v ICFTU, nekatere pa so članice tudi WCL. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije zaenkrat še ni zaprosila za polnopravno članstvo v nobeni od teh organizacij, saj smo se v začetku devetdesetih let odločili, da je naš cilj le vključitev v EKS, predvsem zaradi tega, ker se je naša država odločila za vstop v Evropsko unijo.

Zakaj se še nismo odločili za včlanitev v ICFTU?

Vrhovec: Za včlanitev v Evropsko konfederacijo sindikatov je ZSSS zaprosila leta 1992. Takrat smo razmišljali tudi o vstopu v Mednarodno konfederacijo svobodnih sindikatov (ICFTU). Od tega nas je odvrgel pogovor s skoraj 20-člansko delegacijo tega sindikata, ki je med obiskom v Sloveniji veliko večjo pozornost namenjala novoustanovljenim sindikalnim konfederacijam kot pa naši reformirani ZSSS. Na razgovoru delegacije ICFTU z vodstvom ZSSS, prisostvovali so mu tudi vsi funkcionarji naših panožnih sindikatov, je prišlo do ostrega besednega boja med vodjem delegacije Richardom Falbrom, sicer predsednikom češke konfederacije sindikatov, in Albertom Vodovnikom. Ta delegacija je dan prej obiskala Litostroj, kjer naj bi se po besedah Franceta Tomšiča rodil sindikalni pluralizem. Čeprav takrat v Litostroju Neodvisnost ni imela niti 10 odstotkov članov, se je delegacija ICFTU pogovarjala samo z njihovimi predstavniki. Tudi sicer so nam postavljali provokativna vprašanja, ki so se nanašala samo na preteklost naše organizacije in našo

povezanost z socialistično oblastjo, zato je bila naša odločitev, da zaprosimo za včlanitev samo v EKS veliko lažja.

Kaj je še treba upoštevati pri včlanjevanju v mednarodne sindikalne organizacije?

Vrhovec: Pri presoji o včlanjevanju je treba imeti pred očmi tudi finančni vidik: ne le članarino, ki jo je treba plačevati tem organizacijam, ampak tudi na videz banalno dejstvo, da so kongresi vsaka štiri leta na drugi celini in da so prevozni in bivalni stroški za delegate zelo visoki. Res pa je, da se ICFTU v zadnjem času trudi, da bi nas včlanila, pri čemer prihaja do svojevrstnega paradoksa. Za razliko od nas so si sindikalne organizacije iz držav Srednje in Vzhodne Evrope, pa tudi iz bivše Jugoslavije, v začetku devetdesetih let zelo prizadevale za čimprejšnji vstop v ICFTU, ker so s tem dobile nekakšno politično zatočišče. No, časi se spreminjajo in očitno so sedaj tudi v ICFTU spoznali, da smo v Sloveniji edina prava sindikalna konfederacija, ki ima moč, da zastopa delavske interese, zato smo za njih postali tako zanimivi, da nas sedaj vabijo, naj se včlanimo v njihovo organizacijo. Verjetno bo treba v bližnji prihodnosti v predsedstvu ZSSS obravnavati morebitno vključevanje v te organizacije.

ZSSS razvija tudi regionalne oblike sodelovanja s sindikati Italije in Avstrije. Kakšne so izkušnje, bo mogoče prišlo do podobnih oblik sodelovanja tudi s Hrvaško in Madžarsko?

Vrhovec: Pozitivne izkušnje glede regionalnega sindikalnega sodelovanja imamo zaenkrat le s sosednjo Italijo. Lani smo ustanovili medregijski sindikalni svet tudi z avstrijsko Koroško, ker pa je ta šele začel delovati, bi težko govoril o izkušnjah. Mislim, da bomo lahko ustanovili tudi kakšen medregijski sindikalni svet s Hrvaško ali z Madžarsko, če bo dvostranski interes za to. Dejstvo je, da Evropa postaja Evropa regij in da se mnoge stvari urejajo na ravni regionalnega sodelovanja. Naš težava je v tem, da se država še vedno ni odločila, da bi prenesla nekatere pravice odločanja na regionalno raven in ustanovila regije. Ko se bo to zgodilo, se bodo lahko socialni partnerji v obmejnih regijah hitro dogovorili za skupne razvojne projekte. Ob meji pa bodo v prihodnosti nastale tudi opazovalnice – tako imenovani euresi, ki bodo posameznikom dajale informacije o možnostih zaposlovanja, delavskih in socialnih pravicah ter spremljale trg dela. Sindikati Furlanije in Julijske krajine s pomočjo Evropske unije že usposablja svoje ljudi za delo v teh euresih.

Vaše področje je tudi informiranje in stiki z javnostmi. Prejemamo vaša vabila za tiskovne konference in sporočila za javnost. Kako bi lahko opisali delo na tem področju? Je mogoče pričakovati, da bodo odnosi

z javnostmi v ZSSS postali samostojno področje? Zdi se, da so na tem področju večina sindikatov iz sestave ZSSS skoraj povsem bosa.

Vrhovec: Odločitev o tem, ali bodo odnosi z javnostmi postali samostojno področje, prepuščam predsedstvu ZSSS. Izhajam iz stare šole, v kateri so me učili, da je skrb za obveščanje javnosti sestavni del dela nosilcev posameznih funkcij. Težko verjamem, da bi samostojni servis za sindikate lahko do potankosti poznal problematiko v vseh sestavnih delih ZSSS in jih ustrezno "obul" za pojavljanje v medijih. Kar se tiče tehnične pomoči pri informiranju javnosti, že sedaj ni nobenih problemov, saj jo dobi vsak, ki jo potrebuje. Sicer pa je o tem, kako sestavni del razumejo javnost dela, zelo dobro ogledalo Delavska enotnost. In nič drugače verjetno ni tudi v odnosu do drugih medijev.

Danes je mogoče v medije priti le z vsebinsko zanimivimi temami, saj so minili časi, ko so objavljali vse. Če je tematika zanimiva za gledalce, poslušalce in bralce, potem ni skrbi, da nas ne bi bilo v medijih.

Prepričan sem, da bi se Zveza in sindikati v njeni sestavi pojavljali pogosteje v medijih, če ne bi v naši organizaciji prevladovala miselnost, da mora na vse reagirati samo Zveza. Zanimivo je, da je le informiranje javnosti tisto področje v Svobodnih sindikatih, ki naj bi bilo centralizirano, za vse drugo pa naj bi vladala absolutna samostojnost. Učinkoviteje bi bilo, če bi proti podražitvam na primer protestiralo čim več sindikatov v sestavi ZSSS ter območnih organizacij, kot pa da na ravni Zveze z enim sporočilom za javnost ždokazujemo, da nas zaradi podražitev kličejo številni ogorčeni člani in drugi občani.

V informiranje ZSSS sodi tudi Delavska enotnost. Kaj bi bilo treba narediti, da bi bilo naše glasilo še boljše, da bi ga sindikalni zaupniki imeli bolj za svojega.

Vrhovec: Vsebinska se je v zadnjih letih precej izboljšala in glasilo postaja vedno bolj zanimivo in poučno. Žal tega mnogi naši člani ne vedo, sicer ne bi klicali na Zvezo za informacije, ki jih lahko preberejo v našem glasilu. Povečati je treba bralnost, tu pa so na potezi sindikati v podjetjih, kjer ostaja precej članarine, ki jo porabijo v druge namene. Iz nekaj dopisov, ki odpovedujejo glasilo, sem razbral, da časopis odpovedujejo direktorji in računovodske službe, kar kaže, kdo jo prebira. Pred leti smo skupaj s službo za evidenco ZSSS skušali narediti projekt, ki bi nam dal bazo podatkov o vseh sindikalnih zaupnikih ZSSS in bi jim pošiljali Delavsko enotnost. Pa smo dobili namig nekaterih sindikatov v sestavi ZSSS, naj se v njihove zaupnike ne vtikamo. Mislim, da sindikalni zaupniki že danes lahko v glasilu ZSSS dobijo številne koristne informacije, ki jih potrebujejo pri svojem delu, le priti morajo do nje.

Franček Kavčič

Območne organizacije ZSSS vabijo na prvomajske prireditve

Dolenjska in Bela krajina

Debenec – 1. maja ob 11. uri, slavnostni govornik Milan Utroša, sekretar ZSSS, kulturni program, podelitev priznanj.

Na predvečer kresovanje pri zadružnem nakupovalnem centru Krka v Novem mestu in na Smuku na Gorjancih.

Območna organizacija ZSSS Gorenjske

Križna gora – 1. maja ob 11. uri, slavnostni govornik Tone Rozman, generalni sekretar Stupisa, kulturni program.

Poljane nad Jesenicami – 1. maja ob 11. uri, slavnostni govornik Boris Bergant, župan občine Jesenice.

Planinsko zavetišče Gozd – 1. maja ob 12. uri, zabavni program.

Območna organizacija ZSSS Ptuj

Gasilski dom na Ptuj – 30. aprila ob 19. uri, družabno srečanje s kresovanjem.

Območna organizacija ZSSS Zasavje

Hrastnik – v Prapretnem – 30. aprila ob 19.30.

Trbovlje – na strelišču na Kipah – 30. aprila ob 19. uri, kresovanje.

Zagorje – na Plešah – 1. maja ob 11. uri Delavske godbe na pihala bodo v vseh treh občinah odigrale budnice.

Tradicionalni prvomajski pohodi na zavske planinske postojanke: Kum, Mrzlico, Kal, Čemšeniško planino, Gore itd.

Območna organizacija ZSSS Podravje

Snežni stadion pod Pohorjem ob 11. uri, slavnostni govornik Dušan Semolič, predsednik ZSSS, kulturni in zabavni program.

Ormož – 30. aprila ob 20. uri, kresovanje pri Hardeku, slavnostna govornica Branka Jurak, sekretarka območne organizacije ZSSS Podravje.

Jeruzalem – 1. maja ob 11. uri, kulturni in zabavni program.

Slovenska Bistrica – 30. april ob 20. uri, kresovanje pri Treh kraljih, slavnostni govornik Anton Detiček, predsednik konference SKEI v Impolu.

Območna organizacija ZSSS Velenje

Graška gora – 1. maja ob 11. uri, slav-

nostna govornica Dragica Andlovič, predsednica Sindikata komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije, kulturni, rekreacijski in zabavni program.

Nazarje – 26. in 27. aprila, od 19. do 19. ure maraton – 24 ur malega nogometa.

Območna organizacija ZSSS Koroške

Kremžarica – 1. maja ob 11. uri.

Ivarčko jezero – 1. maja ob 12. uri, kulturni in zabavni program.

Košnjak – 1. maja ob 11. uri, organizira planinsko društvo Dravograd.

Župank – 1. maja ob 11. uri.

Območna organizacija ZSSS Domžale

Domžale – 30. aprila ob 12. uri, na ploščadi pri blagovnici Vele Delajmo in praznujmo skupaj.

Vir pri Domžalah – 30. aprila, tradicionalno srečanje s kulturnim in zabavnim programom in kresovanjem.

Območna organizacija ZSSS Celje

Resevna – 1. maja ob 11. uri, kulturni program.

Celjska koča – 1. maja ob 11. uri, kulturni program.

Šmohor – 1. maja ob 11. uri, kulturni program.

Šmiglova zidanica – 1. maja ob 11. uri, kulturni program.

Območna organizacija ZSSS Pomurja

Trg zmage v Murski Soboti – 30. aprila ob 19. uri, kulturni program, družabno srečanje s kresovanjem.

Gornja Radgona – pri Radgonskem gradu – 30. aprila ob 19. uri, družabno srečanje.

Območna organizacija ZSSS Ljubljane in okolice

Rožnik – 30. aprila ob 21. uri, slavnostni govor Dušan Semolič, kresovanje, zabavni program.

Rožnik – 1. maja ob 10. uri, slavnostni govor županje Danice Simšič, zabavni program.

Območna organizacija ZSSS Posočje

Opatje selo na Krasu – 1. maja ob 15. uri, pozdravni govor Zlatko Marušič, župan občine Miren – Kostanjevica, slavnostni govor Srečko Čater, predsednik Sindikata KŽI, kulturni in zabavni program.

Območna organizacija ZSSS Posavje

1. maja – budnice v vseh občinah.

Šentvid pri Čatežu – 1. maja ob 10. uri, slavnostni govornik Andrej Vizjak, poslanec državnega zbora, družabno srečanje.

Lisca – 1. maja ob 11. uri, slavnostni govornik Gregor Miklič, izvršni sekretar ZSSS, družabno srečanje.

Prvi maj – dan Vesne

Naš prvi maj mora ostati dan mednarodne solidarnosti – dan solidarnosti našega delavskega razreda z delavskim razredom vseh dežel. Prvi maj naj bo dan pogovorov o miru in strpnosti. Na prvomajski dan moramo slaviti tudi delo kot temeljno človekovo dejavnost. Naš prvi maj moramo posvetiti delavcem in delavkam, njihovim zahtevam in težavam. Delavski praznik usmerimo tudi k prihodnosti, manifestirajmo hotenja za višjo življenjsko raven in bolj človeške odnose med ljudmi.

Prvi maj naj bo tudi praznik kulture, kulturne vrednote moramo približati ljudem. Praznični dan naj postane dan neprisiljene zabave in veselja, dan druženja in družab-

nih iger. Prvi maj naj bo tudi praznik pomladi, ki plemeniti naše življenje.

Na naslovni strani lista Prvi majnik je bila leta 1899 objavljena pesem:

Ne sanjajte!

Ne sanjajte!

*Drami se vsepovsod
in giblje se ves svet.*

Ne sanjajte!

Zdaj ni več sanjati čas.

Preroško kliče Vesne sveži glas:

Vaš bodi novi maj!

Justi Arnuš

Prejemniki plaket Svobodnih sindikatov Slovenije v letu 2003

SINDIKAT KŽI DRUŽBE PIVOVARNA LAŠKO

Sindikat KŽI Pivovarne Laško je odigral pomembno vlogo pri lastninjenju podjetja in zaposlenim zagotovil zavidljivo raven pravic iz naslova notranjega lastništva. Ker so imeli zaposleni v sindikatu močnega zastopnika svojih interesov, je vanj včlanjenih 95 odstotkov zaposlenih.

Socialno partnerstvo v podjetju je omogočilo tudi humanizacijo delovnih razmer, ki je lahko zgled drugim podjetjem. Sindikat se je z upravo dogovarjal o vseh pravicah delavcev, tudi o plačah, dopustih, počitniških zmogljivostih, rekreaciji. Ker sindikatu ni nič dano samo od sebe, so za njegovo uspešno delo zaslužni zlasti predsedniki tega sindikata. Ledino je oral Miro Firm, nasledil ga je Bojan Cizelj, za njim je prišel Andrej Kebe, sedaj je predsednik Marko Peklar.

Kebe je skupaj s podpredsednikom Tomažem Blagotinškom aktivno deloval tudi v evropski zvezi sindikatov s področja živilske industrije, kjer je dokazoval, da imajo sindikati v Sloveniji pomembno mesto. Bil je tudi član socialno-ekonomskega sveta za področje živilske industrije.

Čeprav je vsak od predsednikov imel svoje metode dela, so si vsi prizadevali za razvoj vzajemnosti in solidarnosti.

Priznanje Sindikatu KŽI Pivovarne Laško bo zanj zaveza za ohranjanje vseh pravic delavcev v tej delavcem prijazni družbi.

SINDIKAT STUPIŠ PODJETJA TOSAMA DOMŽALE

Sindikat Tosame je dokazal, da je s strpnim dialogom z upravo mogoče izboljšati kakovost življenja zaposlenih.

Prizadeval si je za izboljševanje ekonomskega in socialnega položaja zaposlenih. Še posebej je zaslužen, da je zmanjševanje števila zaposlenih potekalo humano in da nihče ni bil socialno ogrožen. Sindikat je tudi dosegel, da podjetje plačuje zaposlenim 40 odstotkov premije prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja in polovico premije nezgodnega zavarovanja. Lani so se v podjetju dogovorili tudi za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje.

V podjetju so ohranili tudi počitniške objekte in sofinancirajo letovanje velike večine zaposlenih.

Že tretje leto zapored so se v Tosami dogovorili za 13. plačo in jo tudi izplačali. Za zaposlene podjetje organizira tudi preventivno okrevanje. Delavci in delavke, ki jim do upokojitve manjka pet let starosti, prejemajo dodatek k plači.

Vse to kaže, da je Tosamin sindikat uspel za zaposlene doseči veliko več, kot jim je delodajalec dolžan dajati po zakonih in kolektivnih pogodbah. Sindikat Tosame je dokaz, da tudi v tekstilni dejavnosti sindikat z dobrim delom lahko doseže povečanje pravic zaposlenih in izboljšanje njihovega položaja pri delu.

CVETKA KOS
sindikalna zaupnica
v Hotelu Sava – Rogaška Slatina

Cvetka Kos je predsednica območnega odbora Sindikata gostinstva in turizma (SGiT) Celje in dolgoletna članica predsedstva tega sindikata na državni ravni. Zaposlena je v Hotelu Sava v Rogaški Slatini.

Že leta 1994 je bila izvoljena za predsednico sindikata Zdravilišča Rogaška Slatina. Ta veliki kolektiv je preživel veliko kriz, organizacijskih sprememb in tudi prisilno

poravnavo. V vseh teh procesih je sindikat zdravilišča pod vodstvom Kosove ščitil interese zaposlenih in si prizadeval za ohranitev čim večjega števila delovnih mest. Vedno je bila pripravljena pomagati članom v stiski. Sindikalne naloge je izpeljevala vestno in bila pri tem vedno prijazna.

Ker je po poklicu natakarka, je morala vložiti veliko energije v usklajevanje poklic-

nega in sindikalnega dela z družinskim življenjem. Njen delovni čas je namreč tudi ponoči, ob nedeljah in praznikih.

Zaradi tega je lahko zgled mlajšim kolegom in kolegicam.

Po zaključenih reorganizacijah se je Kosova zaposlila v Hotelu Sava, kjer so jo takoj izvolili za predsednico sindikata.

S svojim dolgoletnim sindikalnim delom je veliko prispevala k uresničevanju interesov članov sindikata in k razvoju sindikalnega gibanja. Prispevala je tudi k povečanju ugleda sindikalne organizacije.

JOŠKO LESTAN
sindikalni zaupnik
v Meblu – Nova Gorica

Lestan je predsednik sindikata Sinles v Meblu. Je tudi dolgoletni član republiškega odbora Sinlesa in predsednik območnega odbora tega sindikata. Dolgo je bil predsednik sindikata v bivšem Meblovem Oblazinjenem pohištvo in tudi predsednik konference poslovnega sistema tega podjetja.

Priznanje si zasluži zlasti zaradi nesebičnega in uspeš-

nega delovanja ob stečajih podjetij Pohištvo Gorica, Oblazinjeno pohištvo (dvakrat), Pohištvo Branik. Uspešen je bil zlasti pri uveljavljanju pravic presežnih delavcev.

Kot sindikalni zaupnik je uspel ohraniti sindikat v novonastalih Meblovih družbah v času, ko je lesarstvu na Goriškem grozil propad. Nenehno povečevanje števila članov Sinlesa v Meblu je izključno njegova zasluga in sad njegovega prizadevnega dela.

Joško je dve leti preživel tudi na zavodu za zaposlovanje.

Sedaj je zaradi bolezni polovično upokojen. Ima tudi več sindikalnih funkcij, saj je zunanji zaupnik v podjetjih Meblo Top, Meblo Kovinoplastika, Meblo Pohištvo in Meblo Trgovina.

Za priznanje so ga predlagali člani Sinlesa v Meblu, predlog je podprl tudi republiški odbor tega sindikata.

LJUBO MURN
sindikalni zaupnik
nepedagoških delavcev
na osnovnih šolah v Novem mestu

Ljubo Murn je sindikalni zaupnik nepedagoških delavcev na osnovnih šolah v Novem mestu in tudi član republiškega in izvršnega odbora Sindikata VIR, predsednik konference nepedagoških delavcev, predsednik območnega odbora sindikata za Dolenjsko in Belo krajino. Nedvomno je zaslužen za uspešno delo Sindikata VIR pri varovanju in uveljavljanju pravic delavcev in izboljševanju njihovega

gnotnega in socialnega položaja.

Kmalu po včlanitvi v sindikat je postal član izvršnega odbora, kasneje pa še njegov predsednik.

Predsednik območnega odbora Sindikata VIR je postal kmalu po konstituiranju. V reševanje problemov članov sindikata vnaša svoj izraziti čut za pravičnost. Je tudi zelo vztrajen in dosleden pri delu.

Zaslužen je, da administrativno tehnični delavci na dolenjskih in belokranjskih osnovnih šolah uživajo vse pravice, določene z zakoni in kolektivno pogodbo.

V republiškem odboru Sindikata VIR opozarja na probleme nepedagoških delavcev in predlaga aktivnosti za njihovo reševanje.

Ker je dolgoletni sindikalni aktivist, pozna tudi problematiko delavcev drugih dejavnosti in se vključuje tudi v aktivnosti ZSSS. S svojim delom je tako prispeval k uveljavljanju Sindikata VIR in tudi ZSSS.

Pogovor z mariborskim kovinarjem Stankom Krofičem

Industrijskim delavcem v minulem desetletju ni bilo z rožicami postlano

Delavec Stanko Krofič iz Maribora letos z veseljem pričakuje mednarodni praznik dela, 1. maj. Tudi letos se bo udeležil prvomajskega srečanja Mariborčanov, ki ga na Snežnem stadionu pod Pohorjem pripravlja območna organizacija ZSSS v Podravju. Tam bo zagotovo zopet srečal stare sodelavce in prijatelje, s katerimi je desetletja skupaj delal v Metalni. Čeprav je Stanko že dva meseca brezposeln, tokrat pred delavskim praznikom ni več zaskrbljen tako kot pred leti, ko je prvič ostal brez dela – na zavodu za zaposlovanje ima socialno varnost zagotovljeno do upokojitve. Če bo vse po sreči, se bo lahko upokojil naslednjo jesen, ko bo »dočakal« 58 let. Takrat bo imel nekaj manj kot 41 let delovne dobe, ki si jo je kot kovinar večinoma pridobil v mariborski Metalni. In takrat bo po desetletju negotovosti in strahu, lahko ponovno zadihal s polnimi pljuči, saj mu bo pokojnina zagotovila socialno varnost in varno starost. Pa še višja bo, kot so bili njegovi prejemki v zadnjem desetletju.

Podobno kot številnim mariborskim kovinarjem in drugim industrijskim delavcem tudi Stanku Krofiču pot do zaslužene upokojitve ni bila z rožicami postlana. »Kar verjeti ne morem, da bom po mnogih letih negotovosti spet imel socialno varnost. Iskreno rečeno sem že skoraj pozabil, kakšen je ta občutek, saj v minulih desetih letih nikdar nisem niti tri mesece naprej vedel, kako in kaj bo z mano in kakšna bo moja socialna varnost,« pravi. »Ali si predstavljate, kakšen občutek ima človek, če niti mesec dni naprej ne ve, ali bo zaposlen ali ne, ali bo moral ponovno na zavod za zaposlovanje ali mu bodo podaljšali pogodbo o zaposlitvi za določen čas, ali bo dobil delo v javnih delih ali ne, kako in iz česa bo naslednji mesec plačal položnice za stanarino, elektriko, vodo in druge obveznosti?« Kljub nenehni negotovosti pa Stanko ni obupal, pač pa je ostal optimist. »Vedno sem si govoril, da so bili še hujši ča-

Stanko Krofič: Od stečaja Metalne TIO leta 1993 sem že tretjič brezposeln, kljub temu pa sem si s delom in ob pomoči Montavarja uspел zagotoviti varno starost. Pot do socialne varnosti je bila težka in dolga.

si, pa so jih ljudje preživeli. Ni zlomek, da ne bi tudi mi neka-ko preživeli, ali ne?«

Stanko Krofič, ki živi v bloku s sinom, je ostal brez dela decembra leta 1993, ko je šla v stečaj Metalna Tovarna investicijske opreme. »Naše podjetje je veliko investicijske opreme prodalo na Bližnji vzhod, v vzhodnoevropske države in v druge republike nekdanje Jugoslavije. Zaradi vojne med Irakom in Iranom, razpada Sovjetske zveze in vojne na Balkanu je podjetje čez noč ostalo brez trga,« se spominja Krofič. Delavci so si sicer prizadevali, da bi Metalni pomagala država, vendar jim stečaja ni uspelo preprečiti. Krofič se še živo spominja stavk in demonstracij, ki jih je organiziral sindikat SKEI. Z njimi so delavci pristojne opozorili na svoje probleme. Kljub temu pa je po dolgi agoniji Metalna, ki je v najboljših časih dajala delo 4230 delavcem, morala v stečaj. Na zavod za zaposlovanje sta odšla tudi Stanko Krofič in njegov sin, ki je prav tako delal v Metalni TIO.

»To so bili zame in za mojega sina zares izredno hudi časi, saj pred stečajem nekaj časa nismo dobili plače, po stečaju pa smo

dolgo čakali na nadomestilo z zavoda za zaposlovanje. Tako sva oba s sinom ostala brez vsakršnih dohodkov. Ne vem, kako bi plačevala položnice in prežive-la, če ne bi imela dobrih sosedov in prijateljev, ki so nama priskočili na pomoč.«

Ob več kot 30.000 brezposelnih v regiji je bilo težko najti novo zaposlitev

»Ko mi je bilo najtežje, sem maja 1995 dobil delo v Metalni ECCE,« se spominja Stanko. »Ne morete si misliti, kakšen kamen mi je padel od srca, saj sem bil takrat star 49 let, delovne dobe pa sem imel nekaj čez 33 let. V Mariboru pa je bilo v tistih letih izredno težko najti zaposlitev, zlasti kovinarjem, saj jih je bilo brezposelnih zagotovo od 15.000 do 20.000, če ne še več.« V Metalni ECCE so Stanka zaposlili samo zaradi tega, ker so ga kot dobrega delavca poznali že od prej, kmalu za njim je delo dobil tudi njegov sin.

»Za delo sem izredno prizadevno poprijel, saj sem spoznal, kaj pomeni, če človek izgubi delo,« pravi Stanko. »Če je bilo potrebno sem delal tudi nadure, za delo pa sem poprijel tudi ob sobotah in celo nedeljah. Srečen sem bil, da sem imel delo in plačilo zanj, zato se dela nisem nikoli otepal.«

Stankova sreča pa ni trajala dolgo, saj se je tudi Metalna ECCE začela spopadati s težavami. Usodni udarec je podjetje doživelo, leta 1998 pri preizkušanju pristaniškega žerjava na reki Mississippi. Pri tem je nastalo za 8,7 milijarde tolarjev škode, kar je ogrozilo 490 delavcev Metalne ECCE. Naslednje leto je bil za podjetje uveden stečaj, Stanko in njegov sin sta drugič ostala brez dela.

V stečaj je morala tudi Metalna ECCE

»Ob drugem stečaju sem bil še bolj zaskrbljen kot ob prvem, saj sem bil star že 53 let. Po vseh kriterijih sem veljal za že kar starega delavca. V Mariboru pa je

bilo takrat preko 30.000 brezposelnih delavcev, med njimi več kot polovica kovinarjev,« pravi Stanko. »Zelo sem bil zaskrbljen za svojo socialno varnost. Do polne pokojninske dobe so mi manjkala še štiri leta, do starostne meje za upokojeitev pa pet let.«

Stanko je nato začel intenzivno iskati zaposlitev, ob dopoldnevih pa je moral biti po navodilih zavoda za zaposlovanje doma, češ da ga bodo lahko obvestili, če bodo zanj našli kakšno zaposlitev. Če ga kontrolorji dopoldne ne bi našli doma, bi mu ukinitili denarno nadomestilo. »Kontrolorji so prišli trikrat, enkrat celo dvakrat v enem dnevu, kakor da bi me hoteli nalašč zalotiti zdoma,« se spominja Stanko. »Seveda so me vedno našli doma, saj nisem upal skočiti niti do trgovine ali telefonske govornice. Od česa bi le živel, če bi mi odvzeli denarno nadomestilo?« Seveda pa je Stanko tudi s skromnim denarnim nadomestilom težko živel, saj mu je po plačilu položnic ostalo bore malo sredstev za vsakodnevno preživljanje.

»Na srečo me je zavod za zaposlovanje dvakrat vključil v javna dela. Preko poletja sem v okolič Maribora okopaval in vezal hmelj, jeseni pa sem delal v Vinagu kot obiralec jabolk in grozdja,« pravi Stanko. »Ko me je zavod vključil v javna dela, sem bil zelo vesel, saj so mi pravice na zavodu za zaposlovanje mirovale. Tako sem si podaljševal obdobje socialne varnosti. Po drugi strani pa je bilo sedenje doma med štirimi stenami in čakanje na kontrolo zelo neprijetno. Na javnih delih pa sem spoznal nove sodelavce, s katerimi se od časa do časa še danes srečujem.«

Rešilna bilka – zaposlitev za določen čas pri 55 letih

Januarja 2001 pa se je zgodil čudež! Stanka so pri 55 letih kot kovinarja zaposlili v kovinskem podjetju Montavar, ki posluje na lokaciji bivše Metalne ECCE in nadaljuje tudi nekatere njene programe. Tako je Stanko zopet poprijel za delo na svojem »starem«

stroju za »peglanje jeklene pločevine«. »Čeprav je bilo moje delo fizično težko, sem ga opravljal z veseljem,« pravi. V Montavaru si s tem, ko so zaposlili starejšega delavca, niso opekli prstov, saj je bil Stanko pripravljen kadar koli poprijeti za vsako delo, poleg tega pa je na mlajše sodelavce prenašal svoje bogate in koristne izkušnje. Hkrati pa je s svojim optimizmom in veselo naravo vlival pogum in elan tudi veliko mlajšim sodelavcem. »Mislim, da so me imeli v podjetju radi, sicer mi pred upokojitvijo ne bi dali še ene priložnosti! Jaz pa sem se podjetju za to priložnost oddolžil s prizadevnim in odgovornim delom.«

Čeprav je bil Stanko v Montavaru zaposlen za določen čas, so mu delovno razmerje podaljševali vse do letošnjega februarja in mu tako omogočili, da bo lahko na zavodu za zaposlovanje počakal na upokojeve. »Zato sem vsem šefom, ki so mi to omogočili, zelo hvaležen, še zlasti Dimetriju Trifunoviču. Za probleme starejših delavcev pa je imel razumevanje tudi direktor Mladenovič.«

»Ko mi je bilo najhuje, mi je tako kot drugim delavcem nekdanje Metalne pomagal tudi sindikat SKEI,« pravi Stanko, ki je član sindikata, odkar je prvič stopil skozi tovarniška vrata. V sindikatu sicer ni bil nikoli posebno aktiven, redno pa je plačeval članarino in sodeloval v sindikalnih aktivnostih. Sindikalna služba pravne pomoči ga je uspešno zastopala tudi v dveh stečajnih postopkih. Za to je sindikatu od srca hvaležen, saj je dobil poplačanih kar nekaj svojih terjatev. »Ne vem, kako bi preživel z denarnim nadomestilom, če ne bi nekajkrat prejel še sredstev iz terjatev do stečajne upravitelje.«

Ali se bo našlo delo za Stankovega sina?

»Ker sem od malih nog navašen delati, bi še danes z veseljem delal, če bi me le kdo zaposlil vsaj za določen čas,« pravi Stanko, ki išče zaposlitev, saj se z denarnim nadomestilom težko prebija z meseca v mesec. Še bolj si želi, da bi zaposlitev dobil njegov sin Ljubiša, ki je trenutno brezposeln. Ljubiša je končal kovinarsko šolo in je po poklicu oblikovalec kovin. Čeprav je še mlad, ima tudi on za sabo že tri stečaje. »Ker je Ljubiša še mlad, se je pripravljen v skladu z inte-

resi delodajalca tudi dodatno usposobiti ali prekvalificirati,« pravi Stanko, ki sinu pomaga iskati službo. »Mene so rešila podjetja na lokaciji naše bivše Metalne, morda bo tudi moj sin tam dobil priložnost, da ponovno poprime za delo.«

Nobena stvar v življenju me ne bi mogla tako osrečiti, kakor če bi sin ponovno dobil delo. Prepričan sem, da bo prizadevno delal, saj je tudi on navajen delati že od malega!

Ne glede na to, kako hudo mi je šlo, pa sem praznik dela, 1. maj, vedno praznoval,« pravi smeje Stanko Krofič. »Za silvestrovo in druge praznike sem vedno doma, za 1. maj pa grem na proslavo, po njej pa običajno še na izlet na Pohorje. Ob tej priložnosti običajno srečam stare sodelavce, ki so zadnje desetletje preživeli zelo podobno, kot sem ga preživel sam. Ko se tako pogovorimo, kako gre enemu in drugemu, je vsem lažje pri srcu!«

Za nekdanjo Metalnino ograjo danes poslujeta kovinsko podjetje Montavar z okoli 500 zaposlenimi in ADK, ki z okoli 150 delavci proizvaja avtodvigala. Na isti lokaciji poslujejo še avstrijsko podjetje Palfinger, servisno podjetje SRM, proizvodno podjetje SMM, MIO Metal in še nekatera manjša podjetja. V tej industrijski coni dela zdaj okoli 1000 delavcev, včasih pa jih je bilo 4230. Podjetjem na tej lokaciji je nekaj Metalninih programov uspelo ohraniti, večina podjetij pa se ukvarja z manj zahtevno proizvodnjo.

Industrijskem delavcem je treba vrniti veljavo

»Industrijski delavci danes v Mariboru zelo težko najdemo zaposlitev. Več možnosti za zaposlitev se odpira v trgovini, v turizmu, v bančništvu in v različnih drugih storitvenih dejavnostih,« pravi Stanko. »Vendar pa tudi pri nas brez industrije ne bo šlo, zato bodo prej kot slej morala v Mariboru ob podpori ustrezne ekonomske politike zrasti nova industrijska podjetja. Zato upam, da si bodo industrijski delavci v naslednjem desetletju lažje zagotovili socialno varnost, kot si jo je moja generacija v minulem! Želim in upam tudi, da bo delo industrijskih delavcev pri nas postalo bolj cenjeno in bolj plačano, kot je bilo v zadnjih letih!«

Tomaž Kšela

Sindikalna lista

April 2003

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.511,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.254,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.570,00

2. Kilometrini (od 1. 10. 2002 dalje)	56,22	56,22
(od 29. 10. 2002 dalje)	55,83	55,83
(od 12. 11. 2002 dalje)	53,94	53,94
(od 26. 11. 2002 dalje)	52,26	52,26
(od 10. 12. 2002 dalje)	53,70	53,70
(od 24. 12. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 4. 2. 2003 dalje)	55,02	55,02
(od 18. 2. 2003 dalje)	55,05	55,05
(od 4. 3. 2003 dalje)	54,24	54,24

3. Ločeno življenje*	101.616,00	65.845,00
----------------------	------------	-----------

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2003)		
– po SKPGD (na delovni dan)	698,00	698,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	68.964,00	55.354,00
– za 20 let	103.446,00	83.031,00
– za 30 let	137.928,00	110.708,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	508.082,00	741.240,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*		
– po SKPD – ob smrti delavca	152.425,00	110.708,00
– ob smrti v ožji družini	76.212,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 12. 2002)	103.643,00	103.643,00
-------------------------------------	------------	------------

5. Zajemčena plača (od 1. 12. 2002)	50.559,00	50.559,00
-------------------------------------	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust

– socialni partnerji so se dogovorili, da znaša minimalni regres za leto 2003 132.170,00 SIT, kar bo v kratkem objavljeno v uradnem dokumentu	132.170,00	132.170,00
– ali največ	172.956,00	
(70 % povprečne slovenske plače)		

- * 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.
3. Regres za letni dopust v negospodarstvu je določen z Aneksom, Uradni list RS št. 99/01.
4. Izhodiščna plača za I. tarifni razred v Splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo za januar 2003 znaša 52.437 SIT.
5. Osnova za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja od 1. januarja 2003 znaša na mesec bruto 173.374 in neto 110.708 SIT (podatek za nekdanje gospodarstvo).

Strokovna služba ZSSS

S seminarja, srečanja in konference Sindikata GiT v Fiesi

Kolektivno pogajanje v dejavnosti je nujno tudi na Hrvaškem

Minuli teden so se v Fiesi zbralo več kot 40 zaupnikov Sindikata gostinstva in turizma Slovenije (SGiT). Prvi dan so imeli seminar o plačni politiki in tarifnem delu kolektivne pogodbe, drugi dan pa so prisluhnili hrvaškemu kolegom in opravili prvo konferenco sindikata. Vesna Dejanović, predsednica sindikata gostinstva in turizma Hrvaške in Eduard Andrić, tajnik tega sindikata, sta predstavila novi hrvaški zakon o delu in sklepanje kolektivnih pogodb ter odgovorila na številna vprašanja. Razprava je pokazala, da sindikata v obeh državah družijo enaki cilji, njihovi pogledi in izbira poti pa so precej različni.

Hrvaški zakon o delu je rešil le minimume

Na Hrvaškem so se s temeljitih sprememb zakona o delu lotili že leta 1996, torej prej kot je Slovenija pripravila nov zakon o delovnih razmerjih. Nadaljevali so z zakonodajo na področju pokojnin, zdravstva, varnosti pri delu, stečajev, delovnih sodišč. Z zakonom o delu so spremenili predvsem odnos med delom in kapitalom, spremembe so globoke in so v marsičem posegle v pravice delavcev. Velike posledice je občutil pri svojem delu tudi sindikat, zlasti brutalno liberalizacijo ter prehod kapitala iz družbenega v državnega in potem še v novodobno kapitalističnega. Prožnejši in sporazumni odnosi med delodajalci in delojemalci so na podlagi zakona postali predmet pogajanj in

usklajevanj med socialnimi partnerji. Zakon o delu ureja le najnižjo raven pravic, delodajalca in delojemalca pa zavezuje, da sklene pogodbo o delu. Tak liberalizirani odnos so mnogi težko sprejeli, predmet negodovanja pa je bilo tudi dejstvo, da zakon omogoča delodajalcem, da za delovnih mest več ne razpisujejo in da nanje lahko sprejmejo kateri koli profil delavcev, ne glede na izobrazbo. Od leta 2001 morajo delodajalci, ki imajo preko deset presežnih delavcev, narediti sanacijski program reševanja in ga dati zavodu za zaposlovanje. Pri nastajanju tega programa sodeluje tudi sindikat. Nekaj sprememb je zakon prinesel tudi na področju odpravnin ter odpovednih rokov.

Plača pa v zakonu o delu ni bila definirana, zakon določa le, da mora biti primerna, prav tako niso določeni dodatki. Ravno zato so tudi na Hrvaškem potrebne kolektivne pogodbe dejavnosti. Te so zaradi posebnih značilnosti dela na področju gostinstva in turizma še posebej potrebne skrbnega premisleka. Na pogajanjih so se kopja najbolj lomila pri določanju in podaljševanju dela za določen čas. Zakon namreč omogoča delodajalcu, da delavcu tri leta podaljšuje delo za določen čas, po tem roku pa mu dela ni več obvezen dati, in če ga odpusti, naredi le manjši prekršek. Delodajalec lahko delavca premesti na novo delovno mesto brez pojasnila, vendar ga mora o tem obvestiti sedem dni prej, in če delavec premestitve ne podpiše, lahko delo izgubi.

Vesna Dejanović je predstavila novo hrvaško delovno zakonodajo in potek kolektivnih pogajanj.

Minimum letnega dopusta je po zakonu 18 dni, s kolektivno pogodbo pa se določajo še dodatni dnevi. V pokoj pa delavca nihče več ne more prisiliti, kar povzroča tudi večjo nezaposlenost med mladimi.

Na Hrvaškem so uvedli agencije za začasno zaposlovanje, ki pomagajo pri zaposlovanju delavcev tako, da jih same zaposlujejo in jih oddajajo delodajalcem. Po besedah Dejanovićeve ima hrvaški sindikat polne roke dela. Pri socialnem sporazumevanju so tudi na Hrvaškem pogosta nesoglasja in prihaja tudi do prekinitev pogajanj.

Kolektivne pogodbe za več pravic

Na Hrvaškem velika večina sindikatov dejavnosti še nima podpisanih kolektivnih pogodb, gostinski sindikat pa se lahko pohvali kar z dvema. Kolektivni pogodbi za potniške agencije in za gostinstvo sta bili podpisani desetega maja lani in urejata višje pravice kot zakon. Sindikat je zahteval, naj kolektivna pogodba velja za vse delodajalce in delavce na Hrvaškem, ne glede na to, ali so člani prostovoljnih združenj delodajalcev ali sindikatov. To je sindikatu tudi uspelo, kar je pomembno zlasti za zaščito pravic delavcev v malih in srednjih podjetjih. Koliko se določila kolektivne pogodbe v praksi v resnici spoštujejo, pa je seveda drugo vprašanje. Ker je v sosednji državi preveč sive ekonomije in dela na črno, lahko sindikat o tem le obvešča delovne inšpektorje. Ti pa pri svojem delu zaradi pre nizkih kazni niso dovolj učinkoviti.

Razlik med hrvaško in našo ureditvijo je seveda kar precej. Za naše gostince so na Hrvaškem uvedli stalno sezonsko delo.

Udeleženci srečanja so z zanimanjem prisluhnili hrvaškemu kolegom

Ekonomsko-socialni svet Podravja o regijskem razvojnem programu

V Mariboru se je prejšnji teden na prvi seji sestal ekonomsko-socialni svet za Podravje, ki ga sestavljajo predstavniki občin, delodajalcev in sindikatov.

Socialni partnerji so obravnavali problematiko sprejemanja regijskega razvojnega programa v statistični regiji Podravje. Ugotovili so, da je sprejemanje tega programa v sklepni fazi, kar je za nadaljnji razvoj regije zelo pomembno, saj so prvič zbrani, klasificirani in ovrednoteni vsi razvojni projekti v Podravju.

Škoda je le, da ni bilo dovolj časa za usklajevanje projektov med občinami. Zato pa bo še toliko bolj pomembno, da bodo pri izva-

janju razvojnega programa enotni vsi dejavniki in vsi socialni partnerji v regiji.

Člani sveta so pregledali tudi aktualno zakonodajo, ki je v postopku sprejemanja v državnem zboru. Dogovorili so se, da bodo svoje pripombe posredovali poslancem iz regije in vsem drugim, ki lahko vplivajo na sprejemanje zakonov. O ustanovitvi regijskega ekonomsko-socialnega sveta bodo obvestili ekonomsko-socialni svet na ravni države ter ministra za delo, družino in socialne zadeve Vlada Dimovskega.

Na seje bodo v bodoče vabili tudi državnoborske poslance iz Podravja.

T. K.

V regionalnem razvojnem programu je 1226 projektov

Člani programskega odbora regionalnega razvojnega programa so sprejeli izvedbeni del tega programa. Vanj je vključenih 1226 projektov, za njihovo uresničitev pa bi potrebovali okoli 500 milijard tolarjev.

Ker je projektov tako veliko, so nekateri menili, da gre bolj za spisek želja kot za gospodarske naložbe, ki bi regiji prinesle večji prihodek in nova delovna mesta.

Program je preobsežen in presega finančne možnosti regije, zato ga bodo še enkrat obravnavali in projekte razvrstili po prioriteti.

T. K.

“Stalni sezonec” je tisti delavec, ki se v določenem času, sezoni, stalno zaposluje pri enem delodajalcu. Z delodajalcem sklene pogodbo in ta mu daje plačo le za čas, ko zanj dejansko dela, za celo leto pa mu plača zavarovanje. Tak odnos je dober tako za delavca kot za delodajalca, saj ima slednji s pogodbo zagotovljeno delovno silo za naslednjo sezono, delavci pa so vse leto zavarovani, delo v sezoni jim je zagotovljeno, vmes pa lahko opravljajo kakšno drugo delo. Takšen odnos je lahko vzpostavljen le na prostovoljni osnovi, v praksi so se tudi nekateri stalno zaposleni delavci odločali prekiniti stalno delo in podpisati sezonski sporazum o delu.

V kolektivni pogodbi hrvaških gostincev je določeno tudi, kaj mora vsebovati pogodba o delu, kakšne so stimulacije. Po kolektivni pogodbi so sindikalni zaupniki v podjetjih zaščiteni in imajo tudi posebne pravice in čas za svoje delo in izobraževanje. Največ odobranja med udeleženci je požel spisek izrednih dopustov, ki so jih deležni hrvaški gostinci. Za poroko in elementarno nesrečo lahko namreč dobijo pet, za rojstvo otroka pa kar sedem dni izrednega dopusta. Na Hrvaškem so se dogovorili tudi za avtomatično letno usklajevanje plač. Osnovna plača delavca v gostinstvu mora namreč znašati 36 odstotkov bruto plače v republiki Hrvaški na dan zaključka kolektivne pogodbe. Tako se plače stalno povečujejo, nobenemu delavcu pa se plača ne more znižati. V kolektivni pogodbi hrvaških gostincev je določena tudi božičnica, kar je naše gostince zelo začudilo, saj se morajo nanjo vsako leto znova pogajati. Določeni so tudi od pet- do dvajsetodstotni dodatki za težje pogoje dela

Podjetniške kolektivne pogodbe lahko zaposlenim dajo še več pravic. Če je le mogoče, morajo določiti boljše pogoje in delavce dodatno ščititi. V njih je tudi tarifni del.

Med mnogimi vprašanji, ki so jih hrvaškima kolegoma zastavili slovenski, je bilo zanimivo zlasti tisto o organiziranosti njihovega sindikata. Hrvaški gostinski sindikat ima 13.600 članov in članic. Ti od svoje bruto plače dajejo za članarino kar odstotek in pol, vsa članarina pa se steka na računu sindikata, ki je edini pravna oseba. Štirideset odstotkov denarja, ki se zbere v sindikalni blagajni, se vrača v regije, kjer ga porabijo za potrebe članov. Pred leti so se na novo organizirali in vzpostavili šest sindikalnih regij, štiri na obali in dve na celin, nekaj področnih uradov pa so odprli tudi v večjih mestih. Na vseh ravneh se trudijo delo popolnoma profesionalizirati, njihovi strokovnjaki pa so vedno med člani in zaradi dobre opremljenosti tudi stalno dosegljivi. Med njim velja princip solidarnosti, vsi člani in vse podružnice pa so enakovredni. Odločili so se še za nadaljnjo profesionalizacijo dela, razmišljajo celo o ukinitvi sindikalnih zaupnikov v podjetjih in vzpostavitvi uradov v čim več krajih.

Konferenca o solidarnostni pomoči

Člani konference so najprej obravnavali uspešno finančno poslovanje ter sprejeli okvirni finančni in operativni načrt za letošnje leto. V slednjem so med drugim zelo pogumno zapisali povečevanje članstva kar za deset odstotkov in določili nekatere aktivnosti, med katerimi je glavna nova kolektivna pogodba dejavnosti. Kot je povedala sekretarka Kar-

men Leban, pa bi morala vzporedno teči tudi priprava osnutkov podjetniških kolektivnih pogodb, ki naj bi bili izdelani do poletja.

Konferenca je sprejela tudi pravilnik o deljenju solidarnostnih pomoči. V njem so določili pogoje, višino in načine podeljevanja solidarnostne pomoči članom SGiT. Ti imajo pravico do pomoči le, ko sindikat podjetja nima dovolj finančnih sredstev. Pomoč je nepovratna, zagotavlja pa se enkrat letno. Njena višina je odvisna od priliva članarine na transakcijski račun sindikata in se oblikuje v višini treh odstotkov zbrane članarine v celem letu. Pravico do solidarnostne pomoči imajo člani, ki so v sindikat včlanjeni najmanj 12 mesecev in redno plačujejo članarino, dodeli pa se jim lahko ob reševanju izjemnih socialnih težav (smrt, nesreča, nizki dohodki) na podlagi vloge sindikata podjetja ali območnega odbora na predpisanem obrazcu. Predsedstvo sindikata bo te vloge obravnavalo enkrat mesečno. Odobrena finančna pomoč bo praviloma nakazana na transakcijski račun prosilca, o njej pa bosta obveščena tudi sindikat podjetja in območni odbor. Pravilnik bo objavljen tudi na spletnih straneh SGiT.

Konferenca je ministra za delo pozvala, naj angažira delovno inšpekcijo za boljši pregled obratov, kajti tamje ponekod prava anarhija, zlasti pri zaposlovanju na črno. Takšen sklep je po mnenju udeležencev potreben, kajti inšpekcija svojega dela na terenu ne opravlja dovolj dobro, inšpektorji tudi vse prepogosto ne poznajo nove zakonodaje, zlasti zakona o delovnih razmerjih. Člani konference so še poudarili, da bi morala inšpekcija zaščititi delo in ne delodajalca.

Mojca Matoz

Anketa med zaupniki Glose v splošnoizobraževalnih knjižnicah

Plače knjižničarjev še vedno zaostajajo za primerljivimi poklici

Med kulturnimi ustanovami imajo izjemno pomembno vlogo splošnoizobraževalne knjižnice, ki ne skrbijo samo za širjenje bralne kulture med najširšimi sloji prebivalstva, pač pa ljudi spremljajo tudi v procesu vseživljenjskega učenja v vseh življenjskih obdobjih. Hkrati te knjižnice veliko prispevajo k računalniškemu opismenjevanju ljudi, še zlasti mladih, saj jim omogočajo brezplačen dostop do svetovnega spleta. V skladu s priporočili Unesca svojim članom nudijo vse storitve brezplačno, zaradi česar so se številni uporabniki vseh starosti in vseh poklicev še toliko bolj navezali nanje. Zaupnike Glose smo vprašali, kakšen je gmotni položaj zaposlenih v splošnoizobraževalnih knjižnicah in s kakšnimi problemi se srečujejo pri svojem delu. Zanimala nas je tudi razvitost socialnega dialoga in spoštovanje delavskih pravic v zavodih.

Status knjižničarjev še ni na želeni ravni

Majda Osolnik, predsednica konference splošnoizobraževalnih knjižnic pri sindikatu kulture Glosa:

Gmotni položaj zaposlenih v knjižnicah se je v primerjavi z razmerami pred desetimi leti popravil, vendar pa še vedno ni primerljiv s položajem zaposlenih v mnogih drugih poklicih v javnem sektorju. Ne samo finančni, temveč tudi družbeni status našega poklica še ni takšen, kot bi si želeli. Velik problem v naši dejavnosti so stimulacije, ki jih lahko zavodi delavcem izplačujejo samo iz lastnih sredstev. Po zdaj veljavni zakonodaji, pa ni jasno opredeljeno, katera sredstva lahko zavodi opredelijo kot lastna. Zato smo delavci prikrajšani pri stimulacijah za kakovostno in uspešno delo. Velik problem je tudi sistem financiranja, ki občinam nalaga financiranje splošnoizobraževalnih knjižnic v svoji regiji, vendar tega nekatere občine v Sloveniji ne spoštujejo.

Če je država vzpostavila določen sistem financiranja knjižnic, bi morala tudi sama poskrbeti za njegovo dosledno izvajanje, saj mnoge knjižnice same tega ne morejo doseči. Težave pri financiranju zavodov na svoji koži občutimo tudi zaposleni tako pri plačah. Tudi dela imamo čedalje več, saj se število uporabnikov knjižnic zelo povečuje, še zlasti pri izposoji video- in audiokaset.

Ustanovitelji bi morali povečati število delovnih mest v splošnoizobraževalnih knjižnicah

Maša Uran, Knjižnica Šiška:

Vprašanje o razvitosti socialnega dialoga v splošnoizobraževalnih knjižnicah ni enostavno. Povezano je z vlogo ravnateljev zavodov, ki ni jasno definirana. Ali so ravnatelji menedžerji ali visoki državni uradniki? Ali odgovarjajo financierjem, ki jih imenujejo, ali naj kot menedžerji lojalno vodijo tim, s katerim delajo? Marsikdaj ravnatelji sami ne vedo, kakšno vlogo naj bi imeli, kar otežuje tudi socialni dialog. S kom naj zaposleni sploh vodijo socialni dialog? Z ravnateljem? S financierji? Z ministrstvom? S svojimi odločitvami vsak po svoje vplivajo na gmotni položaj zaposlenih.

Položaj zaposlenih v splošnoizobraževalnih knjižnicah pa se je v zadnjem obdobju vendarle izboljšal. Ker imamo tudi fakulteto za bibliotekarstvo, obstajajo licence za opravljanje poklica in podobno, se ugled našemu poklicu dviga. Žal se to še ni ustrezno izrazilo v plačni politiki. V primerjavi z drugimi javnimi uslužbenci smo zaposleni v splošnoizobraževalnih knjižnicah po plačah še vedno na repu.

Problem je tudi v tem, da splošnoizobraževalne knjižnice zaposlujejo premalo kadrov, zato smo delavci preveč obremenjeni. Zato pogosto prihaja do honorarnega zaposlovanja študentov, kar je lahko samo kratkoročna rešitev in izhod v sili. Dolgoročno gledano pa bi morali financierji povečati število delovnih mest v zavodih, kar je tudi v interesu mladih kadrov v našem poklicu.

V socialnem dialogu knjižničarje dobro zastopa sindikat Glosa

Sonja Perne, Knjižnica Domžale:

Večini splošnoizobraževalnih knjižnic primanjkuje sredstev, kar na svojih ramenih občutimo tudi zaposleni. Zdi se, da se ekonomski položaj zaposlenih v splošnoizobraževalnih knjižnicah v zadnjih letih prej poslabšuje kot izboljšuje. Vodstvo našega spoštuje kolektivno pogodbo in zakone. Probleme, do katerih prihaja pri delovanju vsakega zavoda, pa rešujemo s pomočjo socialnega dialoga. Pri tem zaposlene zastopa sindikat Glosa, ki v zavodu dobro deluje.

Pri vzpostavljanju socialnega dialoga morajo biti sindikalni zaupniki vztrajni

Fredi Sirk, Mariborska knjižnica:

Položaj zaposlenih v splošnoizobraževalnih knjižnicah se je izboljšal zlasti po stavki delavcev v kulturi leta 2000. Od takrat imamo denimo priznan tudi dodatek za delo z ljudmi. Tudi družbeni status našega poklica se postopoma izboljšuje. Prej smo bili zaposleni v splošnoizobraževalnih knjižnicah v slabšem položaju kot knjižničarji v šolah in specialnih knjižnicah. Še vedno pa nas pesti problem stimulacij, na katerega opozarjamo že od leta 1994. Zavodi lahko izplačujejo delavcem stimulacije samo iz sredstev, ki jim jih financierji priznajo kot lastna sredstva. Financierji pa denimo niti zamudnin ne priznajo kot lastna sredstva.

Probleme rešujemo s socialnim dialogom, ki poteka v svetu zavoda. Socialni dialog med sindikatom in ravnateljem zavoda marsikdaj ne zadostuje za rešitev problemov in mora sindikat vzpostaviti dialog neposredno z občinskimi upravami. Kot sindikalni zaupnik Glose sem pred časom vzpostavil dialog s financierji. Nato je dialog stekel tudi med financierji in zavodom v celoti. Šele takšen socialni dialog lahko da prave rezultate, zato moramo biti sindikalni zaupniki dovolj vztrajni. Samo z vztrajnostjo bomo rešili probleme, ki so še odprti.

Sistem financiranja knjižnic se ne uresničuje dosledno

Darinka Čobec, Matična knjižnica Lenart:

Večina knjižnic nima takšnih dohodkov, kot naj bi jih po zakonu imele. Kljub temu si v sindikatu Glosa prizadevamo, da bi prejemale zaposleni v knjižnicah plače in druge prejemke v skladu s kolektivno pogodbo. V Matični knjižnici Lenart nam to ob velikem razumevanju vodstva zavoda tudi uspeva. Sicer pa v naši knjižnici tudi drugače socialni dialog med vodstvom zavoda in sindikatom Glosa poteka dobro in brez težav. Vsi se zavedamo, da lahko knjižnica zares kakovostno deluje samo, če imamo zaposleni med seboj kolegialne odnose in če smo enotni ter složni. Če socialni dialog v zavodu ne bi bil dobro razvit in če bi bili odnosi med zaposlenimi skrhani, bi to vplivalo tudi na kakovost našega dela, kar bi najbolj občutili uporabniki, zaradi katerih smo vsi skupaj tukaj.

Seveda pa zaposleni občutimo pomanjkanje sredstev v zavodu – tako pri pogojih dela kot pri stimulaciji za prizadevanje in uspešno delo. Zato si bomo v Glosi še naprej prizadevali, da bi se financiranje splošnoizobraževalnih knjižnic udeležilo in da bi dobili tudi jasna merila, po katerih bi lahko knjižnice ustvarjale lastne dohodke, s katerimi bi lahko same razpolagale.

Podpis sporazuma o ustanovitvi Koordinacije sindikatov storitvenih dejavnosti Slovenije

Začetek preoblikovanja sindikalnega gibanja?

Predstavniki sindikatov storitvenih dejavnosti iz sestave ZSSS so prejšnji četrtek podpisali sporazum o sodelovanju in povezovanju. Podpisali so ga predstavniki Sindikata delavcev trgovine Slovenije, Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije, Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije, Sindikata komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije in Sindikata obrtnih delavcev Slovenije.

S sporazumom so se sindikati zavezali za usklajevanje aktivnosti in enotno delovanje v interesu članstva. Pri tem bodo izhajali iz načel medsebojne enakopravnosti, solidarnosti in vzajemnosti.

Udeleženci sporazuma bodo poenoteno:

- organizirali proteste na državni ravni,
- organizirali strokovna posvetovanja,
- oblikovali posebne socialno-ekonomske odbore za posamezna področja,
- vodili kadrovske politike, ki bo omogočala visoko raven strokovnosti funkcionarjev in drugih profesionalnih kadrov,
- skupaj imenovali predstavnike, ki bodo sodelovali v projektih ZSSS,
- vodili aktivnosti za imenovanje varuha pravic sindikalnih zaupnikov in varuha pravic vajencev,
- si prizadevali za uravnoteženje obratovalnega časa storitvenih dejavnosti.

Podpisniki sporazuma bodo vodili tudi skupne projektne naloge. Med njimi so tudi: stališča do davčne reforme; usmeritve v plačni politiki, še posebej glede stimulacij; povračila stroškov v zvezi z delom; razvoj soupravljanja; zaposlovanje v storitvenih dejavnostih; poenotenje poklicnega in strokovnega izobraževanja ter uvajanje certifikatnega sistema; kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje.

Udeleženci sporazuma so oblikovali skupen koordinacijski odbor, ki ga bodo tvorili sekretarji oziroma predsedniki sindikatov dejavnosti. Vodili jih bodo predsedniki z enoletnim mandatom. Koordinacijski odbor bo odločal le s soglasjem vseh članov. Ker je priprave za podpis sporazuma vodil sekretar Sindikata obrtnih delavcev Slovenije Martin Muršič, bo prvi predsedujoči koordinacije.

Po podpisu sporazuma so rekli:

Martin Muršič, sekretar Sindikata delavcev obrti Slovenije: Ustanovitev koordinacije je posledica spoznanja, da določenih nalog ne moremo učinkovito izvajati vsak zase, ampak povezani. S podpisom sporazuma se v ni čemer ne zmanjšuje pomen posameznih sindikatov, saj bodo tudi v bodoče samostojno uresničevali svoje naloge. Povezovanje je smiselno tudi zaradi nalog, ki so si jih

sindikati določili na minulih skupščinah in jih bodo povezani lažje uresničili.

Franci Lavrač, predsednik Sindikata delavcev trgovine Slovenije: Naš sindikat je odprt za povezovanje, tudi sam ga je pred časom že ponudil. Zavedamo se, da majhni sindikati pri uresničevanju nalog ne bodo dovolj veliki in tudi veliki ne bodo takšni ostali, zaradi česar se je treba povezovati in združevati. Mogoče bo čez čas res prišlo do uresničitve ideje, da bi bili v ZSSS le trije večji sindikati dejavnosti.

Srečko Lorenčak, predsednik sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije: Naš sindikat se pridružuje koordinaciji zlasti zaradi tega,

Jovo Labanac, koordinator industrijskih sindikatov: Industrijski sindikati smo se za sodelovanje dogovorili pred skoraj dvema letoma na konferenci v Celju. Ko smo se pogajali o zakonu o delovnih razmerjih, smo vsi sindikati v zasebnem sektorju trčili ob istega nasprotnika. Ker smo strnili vrste, smo v veliki meri dosegli zastavljene cilje. Sodelovanje med industrijskimi in storitvenimi sindikati se bo še razvijalo.

Erih Šerbec, koordinator sindikatov javnega sektorja: Tudi sindikati javnega sektorja naj bi podpisali medsebojni sporazum, saj imajo le enega nasprotnika, vendar so še daleč od tega. Želim vam, da skupaj dosežete

Na slovesnosti so poleg predstavnikov vseh sindikatov storitvenih dejavnosti sodelovali tudi predstavniki sindikatov industrije in javnega sektorja. Z njimi sta bila tudi predsednik in sekretar ZSSS.

ker skuša država razbiti sindikalno gibanje. Prepričan sem, da bomo skupaj močnejši in s tem ubranili sedanjo raven pravic delavcev. Ob vstopanju v Evropsko unijo nam ne bo z rožicami postlano in si bomo vse morali izboriti.

Karmen Leban, sekretarka Sindikata gostinstva in turizma Slovenije: Podpis sporazuma je znak, da začnemo preoblikovati sindikalno gibanje. Če bomo skupaj in solidarni, bomo postavljene cilje lažje dosegali. Mogoče bomo postali privlačni tudi za druge sindikate in se nam bodo pridružili.

Peter Jančar, predsednik Sindikata obrtnih delavcev Slovenije: Čeprav smo naredili le prvi korak, se zavedamo odgovornosti, da bo jutri iz tega nastalo kaj več.

postavljene cilje podobno kot pri pokojninski reformi.

Dušan Semolič, predsednik ZSSS: Prepričan sem, da boste skupaj vsak dan močnejši in boste tako okrepili tudi ZSSS. Ker boste še naprej morali voditi tudi svoje posebne bitke, vam želim, da ste uspešni tudi v njih.

Milan Utrša, sekretar ZSSS: Pred 4. kongresom so nekateri menili, da naj bi ZSSS s svojim statutom konkretizirala medsebojno sodelovanje sindikatov. Odločili smo se, da bo statut za sodelovanje in še kaj več le odpiral možnosti. Prepričan sem, da je za dobro sodelovanje boljše, da to izhaja iz interesov posameznih sindikatov. Prostora za sodelovanje je v ZSSS dovolj.

Humoreska

»Fantje, danes po šihu dam za pir,« je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi vzklilnik rezkar Vili. »Stvari so se končno začele premikati na bolje!«

»No, ta pa je dobra,« se je zasmejal skladiščnik Rudi. »Le kaj se je začelo premikati na bolje? Jaz nič ne opazim! Moja plača se že celo večnost ni dvignila niti za prebiti stotin!«

»Če se ni, pa se še bo!« je pomenljivo dvignil prst Vili. »Fantje, ali v časopisih niste prebrali, da so se pogajanja med socialnimi partnerji o novih kolektivnih pogodbah in o socialnem sporazumu premaknila z mrtve točke. Delodajalci so končno pristali na nekatere zahteve sindikatov.«

»Hopla, to pa se lepo sliši,« se je veselo vključil v pogovor mizar Tone. »Vili, upam, da ne gre za kakšno prvoaprilsko šalo!«

»Ne, ne. Na zahtevo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije so delodajalci zares podpisali izjavo o nadaljevanju pogajanj,« je pojasnil Vili. »Podpisniki izjave so na prvo mesto postavili pogajanja o panožnih kolektivnih pogodbah. Socialni partnerji so se že leta 1999 dogovorili, da bodo s pogajanjem rešili nesorazmerja v zvezi z minimalno plačo, vendar so delodajalci doslej blokirali pogajanja.«

»Neverjetno!« je vzklilnik Tone. »Ali to pomeni, da so Svobodni sindikati dosegli cilj, zaradi katerega so prejšnji mesec organizirali demonstracije pred palačo Gospodarske zbornice Slovenije?«

»Tako je!« je ponosno dejal Vili. »Zato pa smo tudi demonstrirali! Ali mislite, da bi se jaz brez veze vozil demonstrirati v središče Ljubljane?«

»Kako pa napredujejo pogajanja o socialnem sporazumu?« je zanimalo Sonjo iz računovodstva. »Podpis izjave o nadaljevanju pogajanj o kolektivnih pogodbah je omogočil tudi nadaljevanje pogajanj o socialnem sporazumu. Na pogajanjih so socialni partnerji dosegli tak napredek, da so pred dnevi socialni sporazum celo že parafirali!«

»Pa saj to ni mogoče!« je presenečeno vzklilnik Sonja. »Ali prav slišim?«

»Sonja, prav slišiš, pa še kako prav!« je nadaljeval Vili. »Socialni partnerji so se dogovorili, da bo nov zakon o dohodnini razbremenil najnižje plače, morda še letos. Sedaj je meja za obdavčenje plač 130.000 tolarjev, čez čas pa naj bi se ta dvignila na 150.000 tolarjev.«

»Delavci z nižjimi bruto plačami bomo tako dejansko prejeli višje neto plače, saj naše plače ne bodo več obdavčene,« je prikimal Tone. »To se zares lepo sliši!«

»Pa ne samo to: tudi plače naj bi še naprej realno rasle, vendar za odstotek manj kot produktivnost, da o tem, da odpravnine izplačane po zakonu o delovnih razmerjih, ne bodo več obdavčene, niti ne govorimo,« je pojasnil Vili.

»To pa je zares neverjetno!« je vzklilnik Rudi. »Delodajalci so ob tihi podpori politikov dolgo časa blokirali vsakršna pogajanja, zdaj

pa so iznenada postali tako ljubeznivi do sindikatov in delavcev. Kdo ve, kaj imajo za bregom?«

»Kaj pa, če se delodajalci in politiki pogajajo s figo v žepu?« je previdno povprašala Sonja. »Ne bi bilo prvič, da bi poskušali sindikate in delavce žejne prepeljati čez vodo.«

»Kakor kaže, mislijo delodajalci tokrat zares. Če se ne zgodi nič nepredvidenega, bodo socialni partnerji socialni sporazum podpisali še pred 1. majem!« je dejal Vili. »Res pa je, da tudi sam ne razumem, zakaj so delodajalci skupaj s politiki tako na hitro obrnili ploščo!«

»To je zares težko razumeti,« smo vsi skomignili z rameni in se vprašujoče zazrli drug v drugega.

Kdo ve kako dolgo bi se še tako spraševali, zakaj so delodajalci in politiki pristali na nadaljevanje pogajanj o kolektivnih pogodbah in o novem plačnem sistemu, če ne bi ravno v tistem trenutku z veliko skledo ričeta za repete skozi nihajna vrata iz kuhinje pridrvela kuharica Špela.

»Popolnoma jasno je, zakaj so delodajalci in politiki postali tako spravljivi in ljubeznivi!« je energično dejala Špela.

»Zakaj?« smo presenečeno povprašali vsi v en glas.

»Zato, ker jih je strah!« je odvrnila Špela.

»Ah, Špela, ne šali se! Koga bi jih bilo strah?« je zamahnil z roko Rudi.

»Strah jih je mednarodnega praznika dela, 1. maja!« je še bolj energično dejala Špela.

»Kako, 1. maja?« smo zopet presenečeno povprašali vsi v en glas.

»Dobro me poslušajte!« je dvignila prst Špela. »Naši politiki in menedžerji natanko vedo, da se pri nas na prvomajskih zborovanjih, ki jih organizirajo Svobodni sindikati, vsako leto po vsej Sloveniji zbere na desettisoče ljudi oziroma volivcev. Takšnih zborovanj v Sloveniji razen ZSSS ni sposoben organizirati nihče več. Na vseh zborovanjih zbranim spregovorijo funkcionarji ZSSS, ki jim ljudje zaupajo. Zato naši menedžerji in politiki običajno vsako leto pred 1. majem sprejmejo vsaj nekaj poglobitih sindikalnih in delavskih zahtev, da jih na množičnih prvomajskih srečanjih delavcev po vsej Sloveniji ne bi preveč šimfali! Pa še prav imajo, da tako ravna, saj bi se jim v nasprotnem primeru na volitvah naslednje leto slabo pisalo!«

»Špela, če prav razumem, so za sedanje popuščanje delodajalcev in politikov najbolj zaslužne prvomajske proslave po vsej Sloveniji!« je vzklilnik Rudi.

»Tako je!« je odločno dejala Špela. »In vsi delavci, ki se jih množično udeležujemo! Z množičnimi prvomajskimi srečanji ZSSS in delavci najbolj demonstriramo svojo moč in solidarnost med delavci! Na njih se kuje moč delojemalcev!«

»Živel 1. maj! Živel 1. maj!« smo začeli vzklirati eden čez drugega. Vili pa je modro dodal: »Fantje, letos se vsi dobimo na prvomajskem srečanju! Na njem bomo s kranjskimi klobasami v rokah in ob rujni slovenski kapljici skupno krepili položaj delavstva v naši deželi in na južni strani Alp!«

Piše: Tomaž Kšela

Iz dnevnika delavca Jožeta

Živel 1. maj!

Prvomajske šale

Upravičena kritika

»Joj, kako je na letošnjem prvomajskem srečanju predstavnica sindikata kritizirala našega direktorja! Rekla je, da je nesposoben, len in pokvarjen, poleg tega pa je menda do direktorskega položaja prišel po političnih zvezah. Kako pa vse to ve?«

»Njegova žena je!«

Ženine težave

»Ali greš jutri z menoj na prvomajsko srečanje?«

»Ne morem, ker z mojo ženo ni vse v redu.«

»Kaj pa ji je?«

»Težave ima s spominom.«

»Ojoj, ali vse takoj pozabi!«

»Nasprotno! Nič več noče pozabiti: niti te-

ga ne, kakšna sva se lani vrnila s prvomajskega srečanja!«

Možnar

»Ata, ali mi boš za 1. maj kupil možnar?«

»Ne, sinko.«

»Zakaj pa ne?«

»Potem ne bo v naši sosesi nikoli miru!«

»Saj obljubim, da bom z njim streljal samo takrat, ko boste že vsi spali!«

Največji sovražnik

»Pepe, slišal sem, da si velik sovražnik alkohola.«

»Prav si slišal!«

»Zakaj pa si ga potem na prvomajskem srečanju tako žingal?«

»Alkohol je človekov najhujši sovražnik. Zato ga je treba takoj uničiti – torej popiti, predelati in poscati!«

Proslavljanje

»Kje si proslavljal mednarodni praznik dela?«

»Tam kot vsak praznik.«

»Kje pa je to?«

»V ročkah!«

Pri tašči

»Kje si bil za prvomajske praznike?«

»Preživel sem jih pri tašči na podeželju.«

»Je bilo lepo?«

»To ne. Bilo pa je zastonj!«

Sreča

»Naš direktor je v podjetju vse pokradel in pobegnil v tujino,« je na prvomajskem srečanju Pepe zaupal prijatelju.

»V vaši tovarni pa ste zares lahko srečni. Naš direktor je tudi pokradel vse v podjetju in ostal na direktorskem položaju.«

Praznik slovenske knjige

V naši državi praznujemo svetovni dan knjige tudi tako, da po mnogih mestih zrastejo stojnice, ki ponujajo knjige po žepom dostopnejših cenah. Pisana

množica obiskovalcev, ki brskajo po novih ali rabljenih knjigah, mnogi govorniki in zapisi v medijih dajejo v tem času knjigi še posebno veljavo. Za kratek čas se celo zdi, da ima knjiga pri nas mesto, ki si ga zasluži, če pravimo, da smo kulturni narod ali še več, da smo narod, ki se je ohranil predvsem zaradi

kulture. Da ni vse rožnato, opozarjajo založniki, ki so sicer že navajeni stokati nad majhnimi zaslužki, porazno sliko pa kažejo tudi raziskave bralne pismenosti med Slovenci, po kateri smo baje precej na repu med razvitimi. Je knjiga predraga, ker jo bremeni davek, je premalo privlačna, ker jo izpodrivajo drugi mediji, ali je narobe kaj drugega, se ob tem prazniku tiskane besede smemo spraševati, še bolj pa je, da izkoristimo priložnost, ki nam jo še do sobote ponujajo založniki, si nabavimo knjige po ugodnejših cenah in se udeležimo kakšne od prireditev.

M. M.

Pripravljamo!!!

Zakon o delovnih razmerjih Priročnik za delo sindikalskih zaupnikov

Različne založbe in različni avtorji so izdali že več knjig o zakonu o delovnih razmerjih. Navodila za delo sindikalnih zaupnikov boste našli le v priročniku, ki ga skupaj pripravljata Katarina Lavrin Marneč in Gregor Cerar, univerzitetna diplomirana pravnikinja iz strokovne službe ZSSS.

Priročnik bo izšel septembra letos.

Brezskrbna prihodnost. Danes.

Zdravstveno zavarovanje pri Vzajemni je kot jamstvo za več sproščenosti v vašem življenju, za vas in za vašo družino.

Za brezskrbno prihodnost se zavarujte danes.

brezplačen telefon 080 20 60,
www.vzajemna.si, wap.vzajemna.si

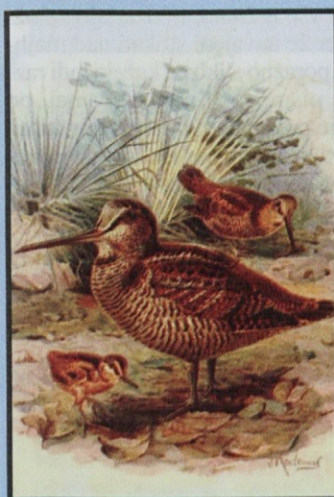

VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Jaz zate, ti zame.

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z., Mala ulica 5, Ljubljana

PTICE SLOVENIJE – DRUŽINA: DEŽEVNIKI

Nova
Delavska
enotnost

KDOR PASE ŽIVINO	KONICA	ČRT KANONI	GR. MIT: SODNIK V POD- ZEMLJU	PRISVO- JITEV	PRI HOMERJU: ČAROVNICA NA OTOKU AJA	STARO- ŽIDOVSKI KRALJ
------------------------	--------	---------------	--	------------------	---	-----------------------------

PLESNA
FIGURA S
POCEPIOTROŠKA
GLISTA
RAČJI
SAMECAPLOMB
– SAMO-
ZAVESTJAPONSKA
NABI-
RALKA
BISEROVDAVIČO
OSKARMLEČNI
IZDELEKDEL
ROKE ALI
NOGE
KLADAPRVINE
SOSED.
JEZIKASAMO-
ZAVEST